

65
ROCH
VSPOMINAK

POLTAVA UNIVERSITY OF
ECONOMICS AND TRADE

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

XLIX Міжнародної наукової конференції
студентів та аспірантів
(м. Полтава, 23 квітня 2026 року)

Полтава
2026

ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ (ПУЕТ)

*Присвячено 65-й річниці
Полтавського університету
економіки і торгівлі*

**АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ
НАУКИ ТА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ
ОСВІТИ У ХХІ СТОЛІТТІ**

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
XLIX Міжнародної наукової конференції
студентів та аспірантів

(м. Полтава, 23 квітня 2026 року)

**Полтава
ПУЕТ
2026**

УДК 001:378.014.61"20"(477.53)(082)

A43

Розповсюдження та тиражування без офіційного дозволу Полтавського університету економіки і торгівлі ЗАБОРОНЕНО

Видано відповідно наказу по університету № 11-Н від 28 січня 2026 року.

Організаційний комітет конференції

Голова організаційного комітету – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор.

Заступник голови організаційного комітету – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу.

Члени організаційного комітету:

Ю. С. Матвієнко, канд. пед. наук, проректор з науково-педагогічної роботи;

С. В. Гаркуша, д-р техн. наук, професор, в. о. директора Навчально-наукового інституту міжнародної освіти;

О. В. Гасій, канд. екон. наук, доцент, директор Навчально-наукового центру забезпечення якості вищої освіти;

Т. П. Гудзь, д-р екон. наук, професор, директор Навчально-наукового центру підготовки кадрів вищої кваліфікації;

С. І. Нестуля, д-р пед. наук, професор, директор Навчально-наукового інституту лідерства;

Ю. В. Перегуда, директор Міжнародного науково-освітнього центру;

А. С. Ткаченко, д-р техн. наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту денної освіти;

Л. С. Франко, канд. екон. наук, директор Полтавського фахового коледжу Полтавського університету економіки і торгівлі;

В. Л. Шимановська, директор Навчально-наукового інституту заочно-дистанційного навчання;

Д. С. Семикоз, начальник відділу мультимедійного забезпечення;

М. О. Двірник, голова Студентської ради університету;

С. О. Дудник, голова Наукового товариства студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених;

Д. А. Посполітак, голова Наукового товариства студентів.

Редакційна колегія

Головний редактор – **О. О. Нестуля**, д-р іст. наук, професор, ректор.

Заступник головного редактора – **Н. С. Педченко**, д-р екон. наук, професор, перший проректор.

Відповідальний секретар – **Н. І. Манжура**, завідувач науково-організаційного відділу.

Відповідальний редактор – **Л. М. Діденко**, в. о. директора Центру інформаційного забезпечення освітнього процесу.

А43 **Актуальні питання розвитку науки та забезпечення якості освіти у XXI столітті: тези доповідей XLIX Міжнародної наукової конференції студентів та аспірантів (м. Полтава, 23 квітня 2026 р.).** – Полтава: ПУЕТ, 2026. – 1232 с. – 1 електрон. опт. диск (CD-R). – Текст укр., англ. мовами.

ISBN 978-966-184-490-1

Збірник містить тези доповідей XLIX Міжнародної наукової конференції студентів та аспірантів. Проблеми, порушені авторами публікацій, вирізняються своєю актуальністю та новизною наукових підходів. Увагу зосереджено на висвітленні результатів наукових досліджень у різних галузях науки та якості вищої освіти.

УДК 001:378.014.61"20"(477.53)(082)

*Матеріали друкуються в авторській редакції мовами оригіналів.
За виклад, зміст і достовірність матеріалів відповідальні автори.*

ISBN 978-966-184-490-1

© Полтавський університет економіки і торгівлі, 2026

ТРАНСФОРМАЦІЯ СИСТЕМИ ОСВІТИ В УКРАЇНІ: ДОСТУПНІСТЬ & ЯКІСТЬ

Д. К. Тарасенко, студент спеціальності Економіка та міжнародні економічні відносини, група 6.01.С1.220.25.1

*І. Л. Лебедева, канд. фіз.-мат. наук, доцент кафедри економіко-математичного моделювання – науковий керівник
Харківський національний економічний університет імені
Семена Кузнеця*

Основою розвитку суспільства в цілому і кожної окремої людини як особистості є освіта. Так було завжди, однак у постіндустріальному суспільстві саме освіта формує інтелектуальний потенціал нації та надає можливість отримувати знання, які в умовах Четвертої промислової революції Industry 4.0, в епоху економіки знань набувають сенс безпосередньої виробничої сили. Для України питання щодо доступності освіти та забезпечення її якості набуває особливої актуальності саме зараз, оскільки розбудова нашої держави в післявоєнний період, а також можливість гідно представляти Україну на світовому просторі – це виклики, які постають перед поколінням молодих українців [1]. Отже, створення умов для отримання якісної освіти, для сталого оновлення знань має бути пріоритетом державної політики.

У цілому трансформаційні процеси, що відбуваються в освітній сфері України, відповідають загальним європейським тенденціям реформування світи. А саме, має місце уніфікація національної системи освіти; вже запроваджено компетентнісний підхід; завдяки поширенню інтернет-технологій створюються умови для рівного доступу до освіти та її децентралізації; робиться акцент на гуманізації освіти; децентралізація освіти; ведення системи подвійних дипломів, що сприяє глобалізації освіти; участь у міжнародних порівняльних дослідженнях якості освіти дає можливість переймати передовий досвід і підвищувати якість підготовки та роботи вчителів. Одним із провідних аспектів функціонування вищої освіти в Україні є її чітка орієнтація на студентоцентроване навчання з урахуванням прав і свобод людини, академічної доброчесності, а також максимальне дотримання цього спрямування [2; 3].

Перехід до якісної вищої освіти зараз вимагає розв'язання цілої низки проблем, які вимагають перегляду діючих принципів. Однією з таких проблем є розбіжність між академічними знаннями, які студент отримує в процесі навчання, та практичними навичками, яких на цей момент потребує ринок праці. Хоча деякі викладачі намагаються підлаштуватися під вимоги часу, освітні програми оновлюються значно повільніше, ніж змінюються вимоги до фахівців. Особливо це стосується ІТ та цифрових технологіях. Отже, роботодавці отримують випускників що мають застарілу теоретичну базу. У деяких університетах для подолання такої розбіжності в якості викладачів ІТ-дисциплін приймають за сумісництвом працівників ІТ-компаній. Але і в цих випадках може статися, що студенти на перших курсах отримують знання, а на старших курсах ці знання вже застарівають, і студент змушений перенавчатися. Тобто, концепція Lifelong Learning, яку було прийнято на конференції ЮНЕСКО у 1968 році і яка передбачає самовмотивоване навчання протягом усього життя, може перетворитися у «навчання протягом навчання».

Ще однією проблемою сучасної як вищої, так і середньої освіти є її надмірна бюрократизація. Оскільки час, який витрачається на звітність, вже не враховується у навантаженні викладача, а є частиною того часу, який доцільно було б витратити на навчання. Щоб прискорити процес, зараз часто використовуються тестові завдання. І це починається ще зі школи. Так, замість випускних і вступних іспитів в Україні вже кілька років застосовується Національний мультипредметний тест (НМТ), який проводиться у комп'ютерному форматі. З одного боку, це начебто ліберально, оскільки створює однакові умови для всіх вступників, а з іншого боку, частина запитань є закритого типу. Такі завдання дають можливість набрати велику статистику, але не дозволяють виявляти креативність мислення. І такий підхід переходить в подальшому і на оцінювання знань здобувачів вищої освіти. Тут загроза виникає в наслідок поширення штучного інтелекту, наявність великої кількості як доступних (безкоштовних) чатів, так і дуже якісних платних чатів ШІ. Завдяки використанню штучного інтелекту спосіб оцінювання знань шляхом тестування у значній мірі втрачає сенс, оскільки та частина студентів, у яких нема свідомого ставлення до навчання, проходять тестування за принципом

«ctrl+V, ctrl+C», навіть не замислюючись і не аналізуючи ту відповідь, яку запропонував штучний інтелект. У цьому сенсі було б доцільно збільшити кількість творчих завдань, які, наприклад, передбачають дослідження можливостей використання математичних методів у визначенні закономірностей економічних і соціальних явищ, при цьому результати таких досліджень можна було б захищати перед аудиторією одногрупників. Підготовка такого дослідження навчає працювати з інформаційними джерелами. Навіть якщо при цьому використовувати штучний інтелект, то для отримання конкретної відповіді необхідно правильно сформулювати питання, а потім проаналізувати отримані дані й уточнити результати. У свою чергу, захист самостійного творчого завдання вчить спілкуванню з аудиторією, вмінню викладати і відстоювати свою думку, навичкам критичного мислення. До речі, ці тези є прикладом творчого завдання, яке передбачено технологічною картою з дисципліна «Теорія ймовірностей та математична статистика», а виступ на конференції або захист результатів цього дослідження перед одногрупниками ще попереду. Аналогічне завдання у вигляді написання тез або статті була можливість зробити і з дисципліни «Вища математика».

Не можна також не зупинитися на проблемі, що виникає у зв'язку з масовістю вищої освіти. В наслідок цього студентська аудиторія є неоднорідною щодо за вмотивованістю до отримання знань. Зростає частка студентів, які не налаштовані на глибоке вивчення дисциплін, що викладаються, та на опанування складних професійних компетенцій. Отже, перед заклади вищої освіти постає вибір: або знижувати академічні вимоги, щоб зменшити ризик відрахувань, або переходити до індивідуалізації освіти, а це потребують значних ресурсів, в першу чергу, людських ресурсів. У зв'язку з цим необхідно переосмислити роль викладача. Сучасний педагог не може бути лише ретранслятором знань, він повинен стати фасилітатором, наставником, тьютором, що володіє не лише фаховими знаннями і знаннями цифрових технологій, але й здатен розуміти внутрішній світ студента. Відповідно, питання підвищення якості освіти пов'язане з підвищенням статусу педагогів, що сприятиме підтримці талановитих фахівців цієї галузі. Такий підхід робить досяжною перспективу індивідуалізації освітніх маршрутів, тобто відхід від жорстко фіксованих планів

навчання на користь «конструювання» компетенцій і гнучкого персонального графіку, що створює можливість врахувати як здібності студента, його налаштованість на навчання, так і динаміку ринку професій.

Отже, слід підкреслити важливість переходу від моделі «контролю якості» у вигляді інспекцій і перевірок до моделі «забезпечення якості». Це означає створення у закладах освіти адаптивної й орієнтованої на кінцевий результат екосистеми, яка сприятиме успішній кар'єрі випускників та їх здатності реагувати на майбутні виклики, а не лише забезпечує формальне дотримання стандартизованих освітніх вимог.

Список використаних інформаційних джерел

1. Серікова, О. М. (2025). Розвиток вищої освіти як критерій постіндустріального суспільства: стан в Україні внаслідок війни. Український економічний часопис, 8, 128-134. <https://doi.org/10.32782/2786-8273/2025-8-22>.
2. Доповідь про якість вищої освіти в Україні, її відповідність завданням сталого інноваційного розвитку суспільства у 2023 році (2024). Київ : Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти.
3. Геровська, Ю. О. (2024). Вища освіта в Україні: виклики сьогодення та перспективи розвитку. Педагогічні науки: теорія та практика, 4, 133-137. <https://doi.org/10.26661/2786-5622-2024-4-19>.

ІННОВАЦІЙНІ МОДЕЛІ УНІВЕРСИТЕТСЬКОЇ ОСВІТИ МАЙБУТЬОГО

К. І. Яценко, здобувачка вищої освіти за першим рівнем (бакалавр), спеціальність 051 Економіка, ОПП «Управління персоналом міжнародних корпорацій», група Е УПМК-21

В. О. Шаповалов, канд. екон. наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом, економіки праці та економічної теорії – науковий керівник

Полтавський університет економіки і торгівлі

Сучасні глобальні трансформації, зокрема цифровізація економіки, розвиток індустрії 4.0 та посилення конкуренції на ринку праці, зумовлюють необхідність модернізації університетської